

strada

nr. 1

cămenii fără adăpost:
condiții și dificultăți

oamenii fără adăpost

condiții și dificultăți

În Timișoara trăiesc oameni fără adăpost, abandonati de familie, prieteni și societate. Credem că este important să aducem această realitate la vedere, deoarece prin conștientizare, expunere și informare putem construi împreună o societate mai echitabilă.

Autoritățile recunosc această problemă, dar refuză să o vadă ca pe o responsabilitate colectivă. În plus, refuză să pună cu adevărat pe agenda politică problema sărăciei, inegalității economice sau marginalizării sociale și amână găsirea unor soluții reale pentru problema locuirii, a asistenței medicale sau a integrării persoanelor aflate în situații de excludere socială. În loc să le asigure drepturile fundamentale, aceste autorități îi transformă pe cei care au nevoie de sprijin într-o figură negativă a asistatului social. În loc să le asigure siguranța, demnitatea și libertatea, îi tratează într-un mod ostil și violent, atitudine pe care noi o respingem cu fermitate.

Solidaritatea înseamnă în primul rând a fi alături de cei marginalizați în lupta comună pentru o viață decentă pentru toți. Împreună, cerem justiție socială și economică.

SOLIDARITATE
CU OAMENII FĂRĂ
ADĂPOST!

situatia oamenilor fără adăpost din Timișoara

situatia generală

În momentul de față, în Timișoara, există aproximativ 1200 de persoane adulte fără adăpost, numărate ca și cazuri unice trecute prin centrele de tranzit din Timișoara (Centrul Social de Urgență pentru Persoane fără Adăpost, str. Telegrafului 8; Azilul de noapte „Pater Jordan”, str. Brâncoveanu 50; Adăpostul de Urgență pe timpul iernii, str. Învățătorului). Dar, dat fiind că o bună parte din oamenii străzii nu trec prin aceste centre, cu siguranță că numărul lor este mai mare.

„Sunt în jur de 1200-1400 de persoane fără adăpost în Timișoara, dacă vorbim de adulți, și circa 2200, dacă vorbim de adulți și copii. În ceea ce privește copiii, sunt deja create condiții la Direcția pentru Protecția Copilului, tot pe fonduri europene. Orașul Timișoara nu a avut până acum niciun serviciu rezidențial destinat exclusiv adulților fără adăpost.”

— Interviu acordat de Rodica Cojan, Centrul Social de Urgență, 2015

O parte dintre persoanele adulte fără adăpost beneficiază de servicii de cazare – aproximăm însă că în perioada de iarnă, maxim 240 de persoane pot fi încadrate în adăposturile existente în Timișoara (această aproximare este realizată prin cumularea cifrelor făcute publice de structurile care oferă aceste servicii). Dacă există un număr de 1200 de persoane adulte fără adăpost înregistrate în Timișoara, înseamnă că există capacitate de cazare doar pentru 20% dintre acestea.

O alternativă, pentru oamenii fără adăpost, la centrele de tranzit, ar putea fi locuințele sociale. Din cererile înregistrate în ultimii ani reiese că ar fi necesare cel puțin 6000 de locuințe. Însă din interviul cu Lucian (pag. 5) aflăm că oamenii pot aștepta ani de zile, fără rezultat.

cărurile excluziunii sociale

Există diverse motive pentru care oamenii ajung în situație extremă de excluziune socială și sfârșesc în a trăi pe stradă. Printre acești oameni se află:

1.

Tineri din orfelinat (centre de plasament), după vîrsta de 18 ani:

Mulți dintre cei care locuiesc pe stradă sunt tineri care au copilărit în orfelinate până la majorat, o mare parte nereușind să se angajeze sau chiar dacă își găsesc un loc de muncă, din salariul obținut este foarte dificil să își plătească o chirie și cheltuielile de întreținere. De înțeles, ei nu au o rețea socială sau o familie care să îi susțină.

2.

Persoane cu trecut delincvent, care au pierdut suportul familiei:

Pentru oamenii ajeni să trăiască pe stradă, lipsa unei locuințe nu reprezintă cea mai mare problemă. În schimb, marginalizarea socială (uneori disprețul societal), bolile mintale, dependențele sau bolile asociate cu sărăcia și cu o alimentație insuficientă sunt resimțite mai grav.

3.

Persoane evacuate din locuință, care acumulează datorii la întreținere:

Imaginați-vă următoarea situație: un Tânăr locuiește împreună cu mama sa în chirie. La un moment dat, Tânărul are un accident și își pierde capacitatea de muncă. La două luni de zile, mama lui moare, iar acesta rămâne fără nicio formă de venit, dar și în imposibilitatea de a-și plăti chiria și cheltuielile de întreținere. După câteva luni de acumulare a datoriilor, este evacuat din locuință. În Timișoara nu există niciun centru de urgență care să îl poată primi. Pentru a evita să ajungă în stradă, este identificat un adăpost într-un alt oraș al țării, unde acesta este trimis.

Pentru astfel de cazuri ar trebui puse la dispoziție de către Primăria Municipiului Timișoara locuințe de urgență în care aceste persoane ar putea fi transferate temporar, dar deocamdată acest lucru nu se întâmplă. În aceste condiții, Direcția de Asistență Socială Comunitară Timișoara (DASC) nu are resursele necesare să dezvolte un plan de intervenție. În plus, datorită lipsei unui mecanism de informare în timp util asupra situațiilor precare în care se află oamenii, nici planul de preventie nu poate fi dezvoltat.

4.

Persoane care se confruntă cu boli grave, care nu beneficiază de sprijinul familiei și care nu au unde să fie încadrate după perioada maximă de spitalizare:

În această situație, persoanele afectate au două posibilități: ori se întorc pe stradă unde nu pot supraviețui, ori sunt plasate în adăposturi pentru persoane ale străzii, dar care nu sunt dotate cu servicii medicale adecvate. Lipsa centrelor socio-medicale specializate pe îngrijire pe termen lung îngreunează mult, pe de-o parte, munca angajaților din centrele de primire, iar pe de altă parte pune la risc sănătatea celorlalte persoane din adăpost.

interviu cu Lucian

18 ian.
2017

Spune-ne câte ceva despre tine și despre cum ai ajuns în stradă?

Numele meu e Lucian, am 38 de ani, sunt din Timișoara și sunt un om ne căjit al străzii. În această seară am prilejul să răspund la câteva întrebări pentru binele nostru și pentru o viață mai bună. Am stat până la 18 ani într-o casă de copii și după aceea, dacă nu am mai continuat școala, m-au dat afară, că așa este procedura. După care, eu fiind pe stradă, am învățat mult mai multe rele decât în casa de copii. În 1996 am părăsit casa de copii Periam, județul Timiș. Nefiind ajutat de instituțiile statului român, am ajuns pe stradă. Din anturajul pe care l-am avut, adică un anturaj de prost gust, am ajuns să comit anumite infracțiuni de natură penală și apoi am avut tot așa o răspundere mare cu caracter penal și o răspundere penală pentru ceea ce am făcut. De la vîrsta de 18 ani stau pe stradă, ba pe la penitenciar, iar pe stradă, ba pe la penitenciar și iar pe stradă. Ultima mea ieșire din penitenciar a fost în 2015, în 16 noiembrie și de atunci tot pe stradă.

La ce te-ai referit când ai spus infracțiuni penale?

La furturi, mai multe furturi. și la anumite instanțe judecătorești, cum ar Sânnicolau Mare, Lugoj, Timișoara, Caransebeș, Filiași, m-au condamnat și am fost atunci închis în Penitenciarul Timișoara, Arad, Turnu-Severin, Târgu Jiu și Aiud.

Povestește-ne situația ta. Unde stai pe stradă? Unde dormi? Unde mănânci? De unde ai haine? Ai acte?

Am acte. Acum sunt ajutat de un azil de noapte din Timișoara. Se numește Caritas „Pater Jordan” pe Brâncoveanu 50, Timișoara. Ei pun la dispozitie un pat cald, o baie, două mese: o cină și un mic dejun. Din când în când vin niște oameni cu bun suflet și aduc haine. Acolo ia cine apucă haine, bineîntele că nu apucăm toți. și astă este sprijinul pe care eu pot să îl primesc de la Azilul de noapte.

Și în timpul zilei ce faci? Pe Brâncoveanu există doar azil de noapte.

În timpul zilei mă plimb, dacă am ce să mănânc mănânc, dacă nu, nu. Când este frig ne plimbăm cu tramvaiul, cu firobuze, cu orice este mijloc de transport în comun, ba ne mai plimbăm prin Mall, prin Auchan, ba mai furăm câte ceva când te doare stomacul.

Lucrezi undeva? Ai vreo sursă de venit?

Nu lucrez, deoarece am cazier... sunt reabilitat de curând. Mi-am depus un CV la Protecția Consumatorului să mă angajez, mi s-a dat un timp de două săptămâni de răgaz. Nu am venituri, sunt căsătorit, am copii la asistență maternală profesioniști. Recent am lucrat la Complexul Comercial Timiș ca și lucrător comercial până când mi-a cerut cazierul și a văzut că e mai mare ca firma și portarul, în loc să mă

ajute să îmi dea o şansă să lucrez în continuare, m-au respins. Şi atunci... am devenit iar un om fără serviciu, fără venituri, fără... mă mir de unde atâtă abstinență pentru a nu comite şi alte infracțiuni şi iar să mă întorc în penitenciar. Eu aştept de la societate să îmi ridice o mână şi să îmi dea priilej să mă integrez în societate şi prin forţă de muncă. Dacă societatea pe mine mă respinge şi mă înlătură şi mă acuză: „Că tu... aualeu! Tu ai facut aşa, tu ai facut aşa...” Ei nu înțeleg o idee, că eu pentru ceea ce am făcut am răspuns cu caracter penal, şi anume închisoarea, şi am răspuns până la termenul pedepsei, nu am avut eliberări condiționate. Nu ştii dacă trebuie să răspund şi în faţa societăţii încă o dată prin felul în care ei mă resping şi nu îmi dau dreptul să mă reintegrez.

La Primăria Timişoara mi-am depus dosar pentru locuinţă socială, nu am primit. De 20 de ani stau în aşteptare. Când am cerut această locuinţă au preferat să îmi ia copiii şi pe mine să mă lase pe stradă. Din disperarea pe care am avut-o, iar m-am întors la puşcărie, pentru că iar am comis alte infracțiuni.

Deci acum 20 de ani ai depus prima cerere pentru locuinţă socială?

Din 1996 am depus dosar pentru locuinţă socială. Mi-au cerut să îl reînnoiesc în fiecare an. Declarații notariale, alte cereri, alte adeverințe. Totul de la Z că aşa e procedura lor. Chiar şi din penitenciar am făcut anumite adrese. S-a reînnoit dosarul şi tot nu am primit locuinţă socială nici până în 2017. În lista pentru locuințe sociale am stat pe poziția 327, acum un an şi ceva am fost pe 317, acum nu mai ştiu nimic despre situația în care se află acel dosar.

Probleme cu sănătatea ai?

Sunt bolnav de diabet zaharat de tip II,

nondependent de insulină, dependent de medicamente. Nu am primit tratament de anul trecut de la Centrul de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Nu am avut medic de familie. Acuma, de o săptămână şi ceva, medicul azilului s-a oferit să mă reieie înapoi în lista de pacienți. Am să mă duc săptămâna asta înapoi la Centrul de Diabet, am să le dau un bilet prin care sunt obligați să mă consulte şi poate îmi oferă ceva. În ceea ce priveşte boala mea hematologică şi anume ficatul, nu are cine să mă ajute. Am probleme foarte mari cu ficatul, este mărit, splina mărită... trebuie bani, trebuie „atenții” la oameni, trebuie să le dai şpagi, dacă nu eşti om cu valoare, om cu bani, eşti desconsiderat, marginalizat, ţinut în spital trei zile de urgență pentru investigații medicale şi apoi respins.

Să revenim la situația de zi cu zi. Am auzit de la alți oameni fără adăpost că au fost ridicăți de poliție.

Neplăceri cu poliția? Da. Deci de foarte multe ori chiar cu mine şi niște prieteni de-a mei. Când nu avem bani mergem să cerem cărucioarele de la Kaufland, de la Billa, de la alte magazine mari. Vine Poliția Locală, te ia sub ideea faptului de a te identifica, de a-ţi da un proces verbal, anume o amendă, şi au un spațiu unde te ține pe strada Lorena şi este foarte frig. Exact ca afară. Nu îți dă să mănânci nimic, nu îți dă nici apă. Aproape când să ajungi la hipotermie te duce la un adăpost: cum ar fi Telegrafului, Învățătorului sau pe Brâncoveanu. În ceea ce priveşte poliția orașului nostru, vreau să spun că nu este o poliție a legii, este o poliție a forței, a divinității, a autoritatii fără lege, care profită de oamenii care sunt oameni defavorizați, oameni marginalizați de societate. Își bat joc de noi, sunt momente când ne bat, când dau cu spray-uri lacrimogene peste fața noastră, peste ochii noștri. În momen-

tul în care încercăm să opunem rezistență verbală, nu de a-i injura, ci de a-i întreba: „De ce dai în mine?”, poți să ştii că în secunda doi, trei sunt terminat, poate chiar și leșinat de bătaie.

Când s-a întâmplat asta ultima oară?

Când te-au dus acolo, cât te-au ținut? Şi de ce te-au ridicat?

21 noiembrie, m-au ținut de la 10 până la ora 23 seara. Eram în centrul non-stop, chiar la magazinul unde eu aveam să lucrez puțin mai târziu după ce m-a luat poliția. Ceream şi eu la oameni la Complexul Comercial Timiș. „Ştiți că nu este voie să apelați la mila nelimitată a publicului?”, şi aşa mai departe. „Ştii că eu nu pot să lucrez pentru că oamenii nu îmi dau voie, uite aşa pentru că am cazier şi am fost închis?”. „Bine, o să primeşti amendă!”. La menţiuni am spus că voi face contestație. A început să vorbească foarte urât cu mine, am opus rezistență verbală, am spus că mă duc la tribunale, fac plângere. Am primit două bastoane după spate şi un spray în faţă. De acolo am început să cad în crize de panică, nu am mai văzut nimic, am zbierat foate tare pentru că mă usturau ochii, am mai primit un jet şi de acolo nu am mai avut aer. Când m-am trezit, m-am trezit plin de apă, eram în acel loc la Lorena, unde era frig, era urât ca şi afară. După nu ştii câte ore, am cerut să îmi dea voie la toaletă, am făcut şi pişu pe mine, deci m-am urinat şi seara târziu s-au oferit să mă ducă la Brâncoveanu. Am zis că mă duc eu, că doar ştii şi eu unde e Brâncoveanu, eu acolo sunt beneficiar, şi m-au lăsat. Fapt pentru care eu m-am dus direct la Spitalul Județean, la Urgențe, la ce oră am ajuns eu şi de unde am venit şi cum arătam. Am primit o amendă după aceea că am cerşit 1000 de lei, am făcut contestație şi am câştigat.

Ți-ai luat acte medico-legale care să ateste bătăile?

Medicul de la UPU [Unitatea de Primire a Urgențelor], bineînțeles i-am spus că sunt caz social, stau la Azilul de noapte, vin acuma de la Poliție, m-au bătut, m-au chinuit, sunt urinat, vreau să fiu ajutat, mi-e frig, mi-e foame și vreau să dorm. N-au făcut altceva decât să mă ajute să scap de frigurile pe care le-am avut, de frisoanele pe care le-am avut, cu ambulanța m-au dus la azil, fapt pentru care m-am schimbat, am făcut baie și aşa s-a terminat.

Ai fost agresat. De ce crezi că face poliția asta?

De ce? Ei cred că vor să stâmpere ideea faptului de oamenii străzii. Nu e aşa. Agresându-i, bătându-i, înjurându-i, profitând de ocazie că nu are cine să umble după ei, ei se cred că au o forță majoră, și au, pentru că profită de uniforma care o au, de gradele, de funcția și de scaunul de putere pe care ei stau. Ei nu ar trebui să se comporte aşa cu noi. În primul rând suntem oameni ca și ei, ar trebui să ne întindă o mână să ne încurajeze în felul în care să fim ridicați din sărăcia în care suntem, să intervenă pentru noi, să pună obrazul pentru noi și să facă ceva bun pentru noi. Ideea, faptul este că dacă dai un spray, un baston sau un bocanc în cap, în gură sau în coastă la cineva, nu ai rezolvat nimic, decât ai distrus.

*rea re vreau eu e ca
Poliția Română din
Timișoara, Poliția Locală,
și Primăria, ca și asis-
tanță socială, vreau să
me ridică, nu să me do-
boare, destul suntem
noi doborâti de neca-*

*zurile noastre, de pro-
blemele noastre, de sănă-
tatea noastră și de
oamenii din jur. Asta
vreau eu, o ridicare din
punct de vedere moral,
spiritual, psihic, finan-
ciar și tot ce se poate
pentru o viață mai
bună.*

**Crezi că atitudinea asta a Poliției
Locale este una personală, a polițis-
tului ca individ, sau este una institu-
ționalizată?**

Poliția ca instituție este o instituție abuzivă. Atitudinea ar trebui să fie de om bland, atâtă timp cât nu îi agresezi, nu te dai la ei. Trebuie să fie blâzni să apere oamenii, că ei reprezintă legea. Dacă eu reprezint legea și vin cu o autoritate cu bocancii în viață ta, nu am făcut nimic. Asta înseamnă abuz.

**Direcția de Asistență Socială este o
instituție locală cu care ai interacțio-
nat. Cum vezi această instituție?**

Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, în colaborare cu comunitatea de asistență socială și primăriile respective de pe teritoriile unde suntem, sunt obligate să intervenă în integrarea noastră socială prin forță de muncă, locuință socială și sprijin financiar. Pentru alea primesc bani. Sunt alții oameni care muntesc și din salariile lor se trag anumite impozite pentru ca ei să fie plătiți, nu ca să stăm la scaune, să bem cafele până la 12, luăm două dosare, studiem, și la 4 plecăm acasă. Nu. Ei trebuie să lucreze cu oamenii, să ajute oameni, suntem oameni care provin din casa

de copii, de pe străzi, care avem nevoie de sprijin, de ajutor, nu să ne ocupăm de oameni cum ar fi în ghilimele de rigoare Becali sau... eu nu am bani să dau mită! Să dau mită la oameni pentru ce? Mită să își facă programul aşa cum trebuie, să pună suflet când lucrează, nu pentru salar, pentru suflet să lucreze, pentru că atunci nu vor mai fi crime, fururi, violuri. Astea provin de la oamenii străzii, pentru că ei la disperare comit infracțiuni care... ei nu se mai gândesc că suportă consecințe. Își spun în mintea lor că e bine la pușcărie deoarece sunt trei mese, pat asigurat, căldură și alte facilități. Asta ar trebui să facă toate primăriile, toate serviciile sociale, toate serviciile medicale, să intervină, să sprijine deținuții care au fost în penitenciare, copiii care au fost în casa de copii, oamenii străzii care stau pe stradă, oamenii care stau în centre de zi și noapte, să intervină social, moral și financiar să scoată din impas, în ghilimele, „boschetarii”. Asta e o denumire a oamenilor care nu au suflet, nu au respect, nu au demnitate, nu au credință și nu au bun simț.

**O întrebare mai personală, trăiești
de mult timp în stradă, cum te afec-
tează viața asta?**

E foarte grea viața asta. Când te gândești la ziua de mâine... e -20 de grade și îl văd pe ăla că se duce acasă cu mașina, face un duș, se uită la film, face o mâncare sau ce își mai face el prin casă... eu trebuie să stau să rabd frigul, să mă plimb o tură, două cu tramvaiul, să tânjesc la mila omului să îmi dea și mie un leu, doi, trei să mănânc și eu ceva sau să ajung să comit... să mă gândesc care portofel e mai aproape să îl iau și să comit altă infracțiune. Asta nu e viață. Crede-mă că o viață mai bună duc câinii nimănuți... deci eu nu pot să le zic câini boschetari, câini ai nimănuți, câini părașiți

de stăpânii lor. Până și ăia sunt ocrotiți, au un centru al lor, au mâncarea lor, au programul lor. Deci asta nu îi o viață. Este o viață chinuită, nenorocită, în care eu nu am niciodată speranță că într-o bună zi mă voi ridica măcar la prima treaptă a nivelului de decentă în viață. Nu cred că pot să ajungi vreodată...

*pentru că eu degeaba
vreau să mă sui, să
mă ridic, pentru că
acei din fața mea nu
îmi dă mâna, ci îmi
taie elanul de sub pi-
cior, și eu tot în jos
mă duce, tot în jos.*

Ce planuri ai pentru viitor, poate chiar visuri?

Deci visul meu este să lucrez la Protecția Consumatorului, inspector OPC, am o grămadă de studii, sunt de curând reabilitat în cazierul judiciar, am vreo patru zile de când mi-am făcut reabilitarea, am aşteptat foarte mult timp să fac această reabilitare. Aștept cu nerăbdare să îmi fac un buletin cartelă de Timișoara, să fiu cetățean al orașului Timișoara, să pot să mă angajez inspector OPC. Promit că am să fiu foarte aspru cu toate instituțiile statului, cu tot ce va fi în jurul meu, foarte aspru, nu am să iert nimic și cât se poate amenzi de la maximum în sus și voi închide foarte multe lucruri care vor greși conform Constituției României, ADP-ului, DSP-ului, nu voi ierta absolut nimic, nici cât e negru sub unghie.

Îți mulțumim. Mai vrei să adaugi ceva?

Nu aveți pentru ce. Mi-a făcut plăcere să vă pot ajuta prin acest interviu pentru că oamenii sunt obligați mai devreme sau mai târziu să cunoască de fapt care este viața de pe stradă, ce se întâmplă cu oamenii de pe stradă, ce face poliția cu oamenii de pe stradă, ce fac primăriile cu oamenii de pe stradă, cum îi tratează cu indiferență, cum îi marginalizează, cum îi dă la o parte. Nu avem bani să dăm mită, nu avem bani să dăm șpagă, nu avem bani să facem ceva. Noi știm că banii cumpără totul, fac totul și vând totul. Noi cerem ca instituțiile statului să își facă... Autoritatea de drept tutelară să lucreze corect cu oamenii și să nu lucreze pentru banii pe care îi primesc și alte șpagă, ci să lucreze și din suflet, să mai facă și ei gesturi de caritate prin faptul că ajută pe X, pe Y și îl bagă în societate, îl reintegreză... o forță de muncă și o casă și aşa mai departe... este sprijinit. Este rău când spui că ăla a furat. Hai să încercăm să nu mai spunem aşa și să încercăm să ajutăm, nu să comentăm. Să nu mai zicem oamenii străzii fac aia, fac aialaltă. Nu. Hai să încercăm să îi sprijinim, hai să încercăm să facem ceva pentru ei, că și ei tot de ai noștri sunt, tot oameni. Să nu încercăm să facem discriminări și aşa mai departe. Mai devreme sau mai târziu tot noi, societățile, instituțiile statului român vom avea de suportat.

ce înseamnă să fii persoană fără adăpost

Persoanele fără adăpost sunt nevoite să își ducă întreg traiul în spațiul public. Deoarece nu dețin proprietate privată, ele pot ieși din spațiul public doar prin binevoița altora (de exemplu dacă le este permis să folosesc toaleta unui restaurant sau să stea într-un adăpost pe timp de noapte) sau în mod ilegal (prin ocuparea unor clădiri neutilizate). A le interzice satisfacerea nevoilor fizice de bază în public (dormit, mers la toaletă, etc.), fără a le pune la dispoziție alternative, este echivalent cu a le interzice dreptul de a exista.

→ Mulți dintre cei ce locuiesc pe stradă nu au acte, găsirea, chiar și a unui certificat de naștere, fiind, în unele cazuri, extrem de grea. În lipsa unui domiciliu, o astfel de persoană își poate face doar buletin provizoriu, valabil pe maximum 1 an de zile. Taxa de 10+6 lei necesară pentru emisie a acestuia reprezintă pentru unii banii de mâncare pentru o zi. Alții nici măcar nu cunosc posibilitatea și procedura de a-și face buletine provizorii sau scopul acestora. Fără a avea măcar buletin provizoriu, oamenii fără adăpost pot fi oricând ridicați de către poliție, neavând capacitatea de a se legitima. În mod absurd, acest lucru se poate întâmpla chiar de mai multe ori în aceeași zi, faptul putând fi efectuat chiar de către aceiași ofițeri. Adesea funcționarii publici nu recunosc buletinul provizoriu ca fiind un act de identitate valid, oamenilor fără adăpost fiindu-le interzis sau îngreunat, de exemplu, procesul de emisie a unor acte sau accesul în instituții publice. În lipsa vreunui act de identitate permanent, oamenii fără adăpost sunt practic privați de dreptul de a deveni cetățeni deplini ai spațiului în care trăiesc.

→ O prejudecată, deținută de mulți dintre noi, este aceea că situația oamenilor fără adăpost este o consecință directă a comportamentului și atitudinii lor, și nicidecum o problemă socio-economică. Tipurile de argumente pentru acest punct de vedere sunt: a) există suficiente locuri de muncă – cel puțin în județul Timiș – dar oamenii străzii sunt leneși și nu vor să lucreze, b) există mecanisme prin care municipalitatea/statul îi ajută, însă ei nu se străduiesc să își depășească condiția, c) chiar dacă unei astfel de persoane i-am pune la dispoziție o casă socială și un loc de muncă, ea ar ajunge înapoi în stradă. Astfel de argumente nu sunt nejustificate, însă pentru a înțelege situația, trebuie să depășim analiza superficială bazată pe preconcepții și să analizăm problema ținând cont de toate aspectele: economice, sociale, psihologice și să înțelegem cauzele fundamentale, nu doar pe cele imediate.

→ Oamenii ajung pe stradă din varii motive. De exemplu, unii dintre ei nu își mai permit să plătească chiria, din cauza pierderii locului de muncă sau a deteriorării stării de sănătate. Alții ajung în această situație în urma unei fraude imobiliare

sau în urma unei traume personale (divorț, moartea unui membru apropiat al familiei etc.) Multă ajung în stradă direct din orfelinat, fără a avea experiența unei vieți „normale”. Indiferent de motiv, odată ajunși pe stradă, aceștia sunt prinși într-un cerc vicios: a) nu își pot întreține igiena – nimeni nu îi angajează – condițiile de igienă li se deteriorează, eventual contractează și diferite boli – sănsele de a fi angajați scad și mai mult; b) nu au bani să își cumpere mâncare – fură – ajung la penitenciar – nu mai sunt angajați din cauza cazierului – fură pentru a avea ce mânca – ajung din nou la penitenciar; c) nu au bani – cerăesc pentru a supraviețui – primesc amendă – nu numai că nu au bani, dar au și datorii pe care nu le pot plăti.

Majoritatea trăiește de pe o zi pe alta, dintr-un câstig precar, de ordinul câtorva lei, lucrând la negru ca și zilieri sau prestand diferite servicii (curățat ghene de gunoi, maturat, cărat diferite obiecte pentru diferite persoane/firme, tăiat lemne, păzit diverse bunuri, etc.) – acest lucru se întâmplă în condițiile în care într-un oraș precum Timișoara este foarte greu să întreții o chirie, chiar și dintr-un salariu minim pe economie. Adăugăm faptul că datorită traiului dificil de pe stradă, unii devin dependenti de diferite substanțe, alții au poate și tulburări psihice: ajunși în această tragică situație, le este practic imposibil să scape fără ajutor. Ajutorul de tip caritate nu este suficient, el fiind temporar. Depășirea acestei condiții necesită un sprijin sistematic, cu viziune de ansamblu, pe termen îndelungat.

Pentru a soluționa problemele persoanelor fără adăpost, avem nevoie de mai multe adăposturi pe timp de noapte, cât și adăposturi pe timp de zi (mai ales pe durata iernii), de toalete publice, cantine și locuințe sociale, de legislație care facilitează dobândirea statutului de cetățean deplin și care sprijină economia socială și, poate cel mai important factor, avem nevoie de mecanisme de (re) integrare în piața muncii și în societate.

interviu cu Matei • 18 ian. 2017

Când și cum ai ajuns pe stradă?

De la casa de copii am ajuns pe stradă, am fugit de acolo, era rău acolo, ne băteau și aia mai mari și așa am ajuns pe stradă, de douăzeci și ceva de ani. Trăiesc pe stradă până ne asigură cineva, chiar și Primarul Nicolae Robu al Timișoarei, un loc de muncă și un loc unde să stau.

De unde vii? Unde te-ai născut?

M-am născut în Târgu-Ocna, dar în Bacău am fost crescut, abandonat și de la grădinița aia de acolo m-am transferat la casa de copii.

Mai ții minte la câți ani ai ajuns pe stradă?

Eram mic, nici nu știau câți ani aveam atunci, eram mic. Deci eu mergeam cu copiii la școală și încă mai eram mic. Deci am lăsat și școala, dar am ajuns măcar până la patru clase să le fac și le-am făcut cu copiii tot din casa de copii în care am fost. Mulți la 18 ani părăsesc casa de copii. Dacă cei de la casa de copii nu le găsesc un loc de muncă, ajung și ei pe stradă cum sunt eu.

Care e situația ta de față? Unde stai? Cum te descurci zi de zi?

Mă descurc de la prietenii mei care îmi dau bani, care îmi cumpără de mâncare, fac baie, dorm la căminul 12 pentru că li s-au făcut milă de mine, ca să nu stau să îngheț de frig iarna, cum au fost alte persoane găsite pe bancă înghețate, fără suflare. și așa li s-a

făcut milă de mine, fiindcă mă cunosc studenții de mai mult timp, până să fiu primit acolo în cămin. și toată lumea e mulțumită de mine. Nu fac probleme, e foarte ok toată lumea, e mulțumită de mine.

Ai acte?

N-am acte fiindcă e greu să mă duc să mă interesez. Unde am fost, în Bacău, știu că m-am născut, dar e greu să le găsesc. Am fost la Primărie acum vreo doi ani de zile, s-a uitat în dosar la mine, niciun act, nici măcar certificatul de naștere, ca eu să pot continua să am un act de identitate la mine.

Dar au încercat să te ajute în vreun fel? Că doar nu poți rămâne fără acte de identitate!

Dar știi cum e, nici nu m-au băgat în seamă. Am intrat acolo unde-s dosarele, și am dat și bani. și m-am întors înapoi, să nu mai cheltuiesc în plus, dormeam în gară până să ajung eu la Poliție.

Banii pe care i-ai dat erau taxe care trebuiau plătite sau...?

Nu, erau banii pe care i-am dat pe biletul de tren.

Când te descurcăi mai greu, când erai mic sau acum?

Când eram mic la casa de copii mă descurcam și bine și rău fiindcă aia mari profitau de noi ăștia mici. Când veneau străinii, ajutoarele, veneau peste noi în cameră și ne băteau și ne

luau ajutoarele pe care noi le primeam, mașinuțe, și mai departe le vindeau ei în oraș și noi rămâneam fără. Când mergeam la școală dimineața, ne aşteptau în față și ne luau și sandvișurile, ne luau ăia mari, mai mari ca mine. A fost și bine, dar a fost și multe profituri de la ăia mari asupra copiilor, adică asupra celor mici. Și ne-am dus la Dl. Director Valentin Mazilu, așa îl chama pe domnul Director, cică: „Domnule Director, uitați, cutare, cutare, cutare m-a bătut.” „Dacă nu ai fost cuminte...”, asta era vorba Directorului Valentin Mazilu de la casa de copii.

Matei, cum te-ai descurcat chiar în primul an când ai ajuns pe stradă? Și mai ți minte câți ani aveai exact?

Eram mic, nu mai țin minte câți ani aveam, dar m-am descurcat cu ceilalți, cu oameni din gară, oameni ai străzii care trag din pungă, am folosit și eu punga. M-am descurcat bine, din gară m-am mutat aici în Complex. Și aici așa mi-a plăcut Complexul, că în gară mâncau crenvurști, coaja de la crenvurști cu muștar, dar era bine și în gară că stăteam cu ceilalți oameni ai străzii. Aici așa m-am împrietenit, în vreo două săptămâni, și m-au ajutat și ei, cu oameni de aici din Complex, cum e Nicu, cum e Baba, cum e ălalaltu, toți. Și i-am ajutat și eu pe ei, le-am dat și bani împrumut, le-am dat și... Aici e mai mare descurcarea decât în gară, că în gară mai vin și alte persoane: „Bă, de unde ai venit?” - ăialalți boschetari. Aici în Complex mi-a plăcut viața și încă mai îmi place, până se rezolvă o problemă cu niște adăposturi mai multe, să facă primarul Timișoarei Nicolae Robu. Și oamenii străzii să nu mai fie batjocoriți de Poliția Locală, de oamenii legii, fiindcă ei au încălcăt multe legi. Noi suntem oameni ai străzii și nu încălcăm legile, noi le respectăm. Dar oamenii legii nu respectă niciun lucru. Te duci și spui: „Domnule, da’ de ce nu

respecti legea?” Ăla îți vorbește urât: „Da’ ce te interesează pe tine de ce nu?” „Păi faceți-vă, e datoria voastră, nu a mea, voi pierdeți, nu eu, că-s de-al străzii. Că n-are nicio vină omul străzii care doarme în canal, care doarme pe unde apucă, voi aveți.” Așa cum am fost acum doi ani de zile, dormeam la Căminul 23 de sportivi și m-o văzut dubă, era dubă roșie care lua boschetarii. De-acolo așa m-a luat, din somn m-a trezit: „Hai, Matei, hai cu noi!”. Și am ajuns la secție, am stat vreo 7-8 ore, și am fost și înjurat de oameni. Am zis: „Domnul, uitați câte persoane, femei și oameni bătrâni!” Pe ăștia nu-i interesează ce oameni prinde. Și am zis: „Domnul, uitați, am bani, luați pâine să mâncau toți aici, uitați câți suntem aici, suntem douăzeci.” Și mi-a zis: „Du-te-n...”, deci m-a înjurat de morți. Dar nu am mai putut răspunde înapoi, că poate intra și mă lovea. Că multe persoane au fost bătute cu coada de matură, în țarcul ăla în care îi ține poliția pe oamenii străzii.

Și țarcul ăsta unde e? Unde vă ține exact Poliția?*

În țarc, cu o tablă din astă roată [îngrădit], și acolo stai în frig, te ține că vor ei. ălalaltu spune că 24 de ore este obligatoriu să stai acolo în țarcul ăla nemâncat, să fii înjurat și bătut, ălalaltu spune 11 ore. „Domnul, dar arătați-mi vă rog frumos un regulament cu drepturile voastre și unde trebuie persoana de pe stradă să steie 24 de ore în frig, că așa vreți voi. Dar ne faceți poze, ne-ați făcut o sută de poze, la ce ne mai faceți poze? Că n-aveți tablouri acolo cu toți oamenii pe care i-ați prinși pe stradă, ca să vă bateți joc, că nu respectați legile.”

Care sunt motivele pentru care ești luat de poliție, în general?

Bagă de la ei motive că am fost la cerșit și că cerșesc și că parchez mașini.

Alea sunt motivele lor. Dar dacă faci ceva, te bați, nu fac nimică. Ei seara dorm acolo unde au postul, și seara vin oameni de la club, beti, se înjură, se iau la bătaie. Niciunul nu ieșe afară să vadă care e situația, să vadă de ce zbiară persoana care e bătută. Că se auzea de pe stradă, auzeam eu din cămin. Am ieșit eu: „Unde e poliția, unde-s papagalii ăștia? Se omoară ăia pe stradă și voi dormiți.”

Poliția mereu te-a tratat așa? Cum ai fost prins?

De câte ori am fost prins, de atâtea ori m-au înjurat. Mai multe chestii care le-o făcut, le-o făcut ei, nu le-am făcut noi, că suntem niște persoane neautorizate, suntem ai străzii, dar orice persoană are dreptul lui. Dacă lor le spui în față că și noi avem drepturi, mai rău le-ncalcă, te ia, trage de tine și te bate, te bagă după colț unde nu vede nimeni și îți dă cu pumnii, cu picioarele, de te umflă. Așa cum am fost și eu la Poliția Locală, am fost bătut, aruncat acolo jos unde se schimbă ei, și-o pus mânușile pe mâini și o început să mă lovească cu becul stins acolo. Și am strigat: „Au, au, au!” și o venit un domn, ăla de la poartă și o zis: „Ce faceți acolo?”. Și am intrat înapoi în țarc, era vreo 9 ceasul, și cu o lavetă din aia de la baie și-o șters urmele de sânge, că mi-a curs sânge, mi-a spart buza, tot. Și le-am zis: „Vedeți că vin la Domnul Cojan, la comandantul vostru, mă duc la nevasta lui Domnul Cojan pe Telegrafului și vă fac reclamație”. Și ei o zis: „Că ce, ce poți să ne faci tu, ești cumva ceva mai mare?” „Nu, nu sunt ceva mai mare, dar vă arăt ce pot să fiu.”

Și ai ajuns să depui o plângere concretă sau până la urmă nu s-a materializat?

Nu, n-am depus plângere, dar oamenii care erau acolo pe timp de seară, și

oameni din Complex și de pe la Gara mică, și de la Gara de Est, și pe ei îi aduceau, și pe ăia de la semafor care au copii, de făceau bani pentru copii, și pe ăia îi luau. Deci Poliția Locală sunt niște oameni care au fost gardieni publici, aia au fost, fugeau gardienii publici de boschetari, acum că e Poliția Locală, fug boschetarii de ei. Că dacă nu fugim ne prinde, ne bagă în dubă, în dubă aia albă pe care v-am arătat-o, și te ține acolo cât vor ei. Și poate te și bate, ori cu coada de matură, ori te bagă jos. Că degeaba are camera aia care bate [filmează] unde se schimbă ei, că camera aia imediat o ridică mai sus și nu se vede după ce o coboară.

Duba albă pe care ai menționat-o circulară des prin Complex?

Duba numai când e chemată, atunci vine. Când e chemată imediat trebuie să fugim de ei, să nu ne prindă să ne țină în frig. Au bătut și alte persoane și le-au ținut nemâncate la ei la sediu.

Cine cheamă duba aceea?

Oamenii și Poliția Locală, ei între ei, din spate te iau. „Hai Matei că am venit să te luăm să te plimbăm cu mașina.”, așa zic ei.

Deja te cunosc, zici?

Auăleu, mă cunoaște Poliția Locală, sunt niște oameni fără caracter, care nu respectă legea, că dacă e să te judeci cu ei la tribunal, fac pariu că eu câștig și alealalte persoane de pe stradă câștigă. Pentru că noi putem să ne băgăm martori unul la altul, și care vor să mă ajute, vin douăzeci în instanță, nu câștigă persoana aia care m-a lovit, câștigă cei care-s mulți pe lângă mine. Eu vreau ca Poliția Locală să își respecte legile și să nu le mai încalce, fiindcă și aşa sunt încalcate.

Primiți vreun ajutor din partea Primăriei sau a statului?

N-avem. Din partea Primăriei... Oamenii străzii sunt batjocorîti de oamenii legii. Primarul, care o fost rectorul studenților și studenții l-o votat. Când o fost fostul primar Gheorghe Ciuhandu veneau după boschetari, și în gară, și în Complex, veneau și ne duceau și mâncam fasole cu ciolan, în Piața 700, la linia de tren. Primarul dădea de mâncare, ținea considerarea persoanelor de pe stradă, știa și el ce înseamnă strada. Dar pentru Robu nu contează asta, el să-și facă datoria...

Ce adăposturi din Timișoara știi?

Brâncoveanu și Telegrafului. Am fost și nu mi-a plăcut deloc.

De ce nu ți-a plăcut?

Fiindcă se fură mult, supraveghetorul doarme, directorul doarme, că și ăla e un slăbănoag, ăla doarme, pleacă la 4 dimineață, cine pleacă la 4 dimineață la muncă, când te trezești, te trezești fără încălțăminte, dacă o ai cumpărată și o vede că-i frumoasă. Unde mi-e încălțăminta? Cine o plecat la prima ora la muncă? Ăla, ălalaltu, mai multe persoane. Și acolo pe Brâncoveanu se fură foarte rău, se fură telefoanele din priză, dacă te duci până la toaletă, te duci să faci un duș, îți vede telefonul și când te întorci îți-o luat telefonul și o plecat. Si nu ești tu sigur cine e. Ăla, ăla, ăla sau ăla? Să îl bănuiești pe ăla care e înăuntru. Să îi zici: „Băi, unde mi-e telefonul?” Te iei de om, care nu e vinovat, nu?

Există restricții când ești acolo?

Când ai voie să mergi?

De la 7 seara până la 7 dimineață, deci în timpul zilei stai în frig, nu contează că e zăpadă afară, că nu e zăpadă afară. Nu-ți mai deschide ușa pâna la ora 7 seara, până la ora intrării.

Ai avut perioade în viață când ai avut o locuință mai stabilă sau un loc de muncă?

Loc de muncă am avut, dar fără buletin, la negru, dar loc unde să fiu adăpostit, să stau pe banii mei, n-am avut.

Și când lucrai la negru nu te plăteau destul încât să poți să-ți iei o chirie?

Nu, îmi dădeau 5, 10 lei, un pachet de țigări, dădeam cu mătura, schimbam apa, duceam marfă, flori, asta a fost totul.

Erau locuri de muncă de zilier?

La negru, la flori, la zi adică, dacă vrei te duci, dacă nu, nu te duci. Și dacă te duci îți spune: „Păi unde ai fost, când am avut nevoie, unde ai umblat, acum vă să îmi ceri bani?” „Nu ne batem joc, te-am ajutat acum câțiva ani și încă te mai ajut. Dar ajută-mă și pe mine că ne cunoaștem de șapte ani de când te ajut.” Am mai plecat și din alte motive de la flori. Băutura și alții care mi-au spus: „Băi, nu mai sta la flori, tu nu vezi, ei stau la căldură și tu în frig.”

Cum ai vrea să te ajute Primăria?

Să ne ajute și să ne arate că o făcut aia pentru noi, nu că spune da și face nu.

Concret, ce ai vrea tu cel mai mult să facă autoritățile?

Să facă cât mai multe locuri de adăpost pentru oamenii străzii, nu ca Poliția Locală să își bată joc de ei. Astă îmi doresc eu cel mai mult.

Și de la cetățenii din Timișoara, cam ce ți-ai dorî?

Cetățenii din Timișoara sunt buni, te ajută, care te cunosc, îs miloși, și care au văzut și ei că Poliția Locală au ce au cu oamenii străzii.

Ce ți-ai dori tu în viață cel mai mult?

să se schimbe și să se
facă bine pentru totă
lumea. Asta mi-oas
dori din suflet de la
Dumnezeu să fie bine
pentru totă lumea.
Pă se deschidă
adăposturi.

Mulți îs mulțumiți că îs cunoscuți acolo
în centru și îs mai vechi, dar vin ăștia
noi și văd condițiile alea și zic: „De ce
am venit aici aşa, să mă fure?”, și ple-
că înapoi în stradă.

Cum te vezi pe viitor?

Mă văd mulțumit, nu mulțumit, foarte
mulțumit, să se facă ce am cerut eu,
mai multe adăposturi pentru per-
soanele fără adăpost. Sunt și femei
bătrâne care dorm pe bănci, sunt în
gara mică oameni care dorm pe unde
pot ei.

**Viața ta e foarte grea, cum reușești
să rezistești de la o zi la alta?**

Prin cerșit, prin cunoștințe, până se
fac adăposturi, dar până nu se face
ceva continuu viața străzii.

*Notă: aşa numitul „țarc” se referă la curtea
închisă și păzită din spatele Poliției Locale
Timișoara (Strada Avram Imbroane, nr. 54).

glosar

Azilul de Noapte „Pater Jordan” Timișoara

Instituție ce aparține de Federația Caritas a Diecezei Timișoara, care oferă persoanelor fără adăpost locuri de cazare pe timp de noapte, între orele 19 și 7. Are o capacitate de 80 de locuri.

Buletin cartelă

Denumire folosită pentru buletinul de plastic permanent pe care oamenii neaflați într-o situație de excluziune socială îl dețin de la vîrstă de 14 ani.

Buletin de câine sau buletin de hârtie

În lipsa unui „buletin cartelă”, unii oameni au norocul să li se emite un buletin provizoriu de carton. Similar ca și aspect cu actele de identificare ale cainilor.

CSU. Centrul Social de Urgență pentru persoane fără adăpost cu cantină socială

Instituție subordonată Consiliului Local al Municipiului Timișoara, care găzduiește pe timp de zi și noapte persoane fără adăpost, având capacitatea de 50 de locuri. Rezidenții Timișoarei au dreptul la acest adăpost timp de până la doi ani, nonrezidenții de până la 14 zile.

Economie socială / Întreprindere socială

Economia socială include forme diverse de organizare și/sau juridice cum ar fi: cooperativele, societățile mutuale, asociațiile, fundațiile etc. Scopul întreprinderilor din sfera economiei sociale, spre deosebire de cele care funcționează pe principiile economiei de piață, nu este doar obținerea de profit, ci constă în îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de noi oportunități pentru persoanele dezavantajate sau care fac parte din categorii vulnerabile.

Locuință socială

O locuință ce se atribuie cu chirie subvenționată unor persoane sau familii cu situație economică ce nu le permite cumpărarea sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței. Locuințele sociale aparțin domeniului public al unităților administrative-teritoriale, sunt inalienabile, deci nu pot fi vândute chiriașilor.

PAFA. Persoane Adulte Fără Adăpost

Persoane fără locuință sau care locuiesc în corturi, mașini, locuințe temporare.

PLT. Poliția Locală Timișoara

Instituție subordonată Consiliului Local al Municipiului Timișoara. PLT are dreptul să rețină pentru identificare, timp de 12 ore, persoane fără acte de identitate.

Dreptul la Oraș

Suntem un grup din Timișoara, organizat democratic și non-ierarhic, de analiză critică și acțiune directă. Vrem ca orașul să aparțină tuturor locuitorilor, prezenti și viitori, temporari și permanenți, privilegiați și marginalizați. Vrem un oraș just în care toți și toate, indiferent de clasă, etnie, gen, orientare sexuală, religie etc., să avem acces echitabil la resurse și servicii sociale. Un oraș în care participăm cu toții la luarea deciziilor și formularea politicilor publice, pentru că doar prin acest proces emancipator devenim cetăteni deplini. Un oraș care pune oamenii și natura înaintea profitului economic.

DO

Revistă redactată de grupul Dreptul la oraș și realizată din fonduri proprii.
| dreptullaorastimisoara.com
| fb.com/dreptullaorastTM

În colaborare cu

CRIES
Centrul de Recunoaștere
Initiative Etice și Solidare